

Trends en factoren rond suïcide en suïcidepreventie

Gemeente Hardenberg

Wat zijn relevante trends en factoren rond suïcide(preventie) in de gemeente Hardenberg?

Over het focusgebied

Een deel van de inwoners van de gemeente Hardenberg gaat gebukt onder een of meerdere problemen

- In Hardenberg wonen ruim 60.000 mensen waarvan circa zestig procent tussen de 19 en 65 jaar oud.
- Circa vijftien procent van de volwassenen tussen 19 en 65 jaar heeft moeite met rondkomen.
- Ruim dertig procent van de volwassenen tot 65 jaar is eenzaam en ruim veertig procent van de 65-plussers.
- Vier procent van de volwassenen (19 jaar en ouder) loopt een hoog risico op een angststoornis of depressie.
- In Hardenberg wonen ruim 3.000 gescheiden mensen.
- Het harddruggebruik in Hardenberg neemt toe, vooral onder jongeren.

In Hardenberg wonen relatief veel agrariërs en nieuwkomers

- In Hardenberg wonen relatief veel nieuwkomers en statushouders.
- De agrarische sector is groot in Hardenberg.

Inwoners van Hardenberg praten niet snel over problemen

- Hardenbergers houden problemen zoveel mogelijk voor zichzelf en zoeken niet zo snel hulp.

Over suïcide

Het aantal suïcides in Hardenberg is bekend, het aantal pogingen niet

- Van 2016 tot en met 2018 pleegden 172 mensen suïcide in de regio IJsselland, waarvan achttien in Hardenberg.
- Van 2016 tot en met 2018 hebben mensen in IJsselland 434 keer een suïcidepoging gedaan.
- Het aantal suïcides is in de praktijk waarschijnlijk hoger door verkeersongevallen.

In IJsselland plegen vooral mannen en 40-plussers suïcide; vrouwen en jongeren doen vaker een poging

- Zes van de tien suïcides worden gepleegd door inwoners boven de 40 jaar (in 2018).
- Tweederde van de suïcides wordt gepleegd door mannen (in 2018).
- Ruim de helft van de suïcidepogingen wordt gedaan door inwoners onder de 40 jaar.
- Tweederde van de suïcidepogingen wordt gedaan door vrouwen.
- In Hardenberg heeft 1 op de 10 jongeren suïcidale gedachten.

In IJsselland is verhangen de meest voorkomende suïcidemethode; het verkeer is een risicoplek

- De meeste suïcideplegers zijn dood gegaan door zich op te hangen.
- Er zijn relatief veel tweebaans N-wegen in de regio waar 100 kilometer de maximumsnelheid is.

In IJsselland werken gemeenten samen met diverse organisaties aan suïcidepreventie

- In IJsselland doen elf gemeenten mee aan het suïcidepreventieproject 'Zelfmoord? Praat erover!'.
- Diverse organisaties doen mee aan het suïcidepreventieproject, zoals politie, scholen, huisartsen en kerken.
- Er bestaat (nog) geen gezamenlijk beleid tussen organisaties rond suïcidepreventie.
- In Hardenberg zijn veel kleine GGZ-zorgaanbieders zoals zorgboerderijen.

De zorg en ondersteuning bij suïcide is nog suboptimaal

- Mensen met suïcidale gedachten worden te vaak doorverwezen naar een ander hulpverlener.
- Nazorg bij suïcide aan pogers en nabestaanden ontbreekt of is nog gebrekkig in Hardenberg.
- Of iets een spoed- en/of een crisissituatie is wordt door verschillende organisaties anders beoordeeld.

Over suïcidepreventie

Over deze kaart

Deze kaart geeft een overzicht van relevante trends en factoren rond suïcide(preventie) in de gemeente Hardenberg. De gemeente Hardenberg is een van de elf gemeenten die meedoen aan het suïcidepreventieproject 'Zelfmoord? Praat erover' van de GGD in regio IJsselland. In dit project zetten diverse organisaties (o.a. politie, GGZ, wijkteams, huisartsen, kerken) zich samen in voor een vermindering van het aantal suïcides en pogingen hiertoe. De Argumentenfabriek heeft deze kaart gemaakt op basis van een vragenlijst ingevuld door het projectteam van GGD-regio IJsselland. Tijdens de eendaagse op donderdag 7 maart 2019 hebben we de kaart met alle betrokken organisaties definitief gemaakt. Wij danken allen voor hun denkwerk.

Werkplan suïcidepreventie Gemeente Hardenberg

Hoe ziet ons werkplan suïcidepreventie 2019-2020 eruit en wie doen mee?

Hoofddoel

Over twee jaar is er een daling van het aantal suïcides en suïcidepogingen in Hardenberg.

1 Publiekscampagne uitrollen

Wat willen we bereiken?

- Hardenbergers hebben kennis van suïcide en praten erover.
- Hardenbergers weten waar ze terecht kunnen voor hulp.
- Naasten van risicopersonen herkennen signalen, durven over suïcide te praten en weten wat te doen.

Welke acties ondernemen we?

- GGD en gemeente laten een communicatieplan maken met uitingen, middelen, doelgroepen en planning.
- GGD en gemeente organiseren dat informatie in meerdere talen beschikbaar is.
- Betrokken organisaties organiseren uitingen op diverse (sociale) media en gebruiken de kracht van herhaling.

2 Gatekeepers trainen

Wat willen we bereiken?

- Per betrokken organisatie volgen jaarlijks minimaal twee medewerkers de gatekeeperstraining.

Welke acties ondernemen we?

- Betrokken organisaties agenderen het belang van suïcidepreventie binnen hun organisaties.
- Betrokken organisaties onderzoeken wat voor hun achterban de behoefte is aan kennis en vaardigheden.
- Gatekeepers hebben een routeboek met de kortste lijn naar hulp.
- Betrokken organisaties zorgen ervoor dat er jaarlijks minimaal twee gatekeepers getraind worden.

3 Risicogroepen helpen

Wat willen we bereiken?

- Betrokken organisaties weten wat risicofactoren van suïcide zijn en wie de risicogroepen zijn.
- Betrokken organisaties weten wat motieven van suïcide zijn van suïcidepogers en -plegers.
- Risicopersonen kunnen met hun hulpvraag terecht bij laagdrempelige voorzieningen zoals buurtcentra en kerken.

Welke acties ondernemen we?

- GGD en gemeente bepalen op welke risicogroepen het netwerk zich richt op basis van de landelijke risicogroepen.
- Betrokken organisaties verzamelen kennis over risicofactoren, risicogroepen en suïcidemotieven en delen deze met elkaar.
- Betrokken organisaties benaderen actief organisaties rond risicogroepen om zich bij het netwerk aan te sluiten.
- De voedselbank organiseert een ontmoetingsplek voor hun klanten rondom uitgifte van de voedselpakketten.
- Betrokken organisaties geven hun hulpverleners een gezicht zodat Hardenbergers weten wie om hulp te vragen.

Huisartsen ondersteunen

4

Wat willen we bereiken?

- Hulpverleners, van triagist tot huisarts, weten hoe suïcide bespreekbaar te maken.
- Hulpverleners kunnen signalen rond suïcide herkennen en weten hoe ermee om te gaan.
- Hulpverleners weten elkaar te vinden om informatie en kennis uit te wisselen rond suïcide.
- Hulpverleners 'pakken' Hardenbergers met een hulpvraag 'op' en 'laten hen niet meer los'.
- Hulpverleners bieden nazorg aan nabestaanden en betrokkenen bij suïcide(pogingen).

Welke acties ondernemen we?

- Het overleg van ambulance, huisarts en ziekenhuis verbreedt zich en bespreekt suïcidepreventie vier keer per jaar.
- Huisartsen volgen de Standaard in de Praktijk (STiP)-training via de NHG.
- Hulpverleners schakelen slachtofferhulp in bij nazorg aan nabestaanden en betrokkenen bij (suïcide)pogingen.

Wie doen er mee?

- GGD IJsselland: Martine Peppelenbos, Rilana Wessel, Manon Diederix en Winy Brinkhuis
- Gemeente Hardenberg: Kees van Zanten, Bert Ekkelkamp, Leonard Zuidhof en Alwin Te Rietstap
- Wijkteam Samen Doen: Arina de Jong, Jacqueline Reins en Manon Kasperink
- De Stuw: Kelly van Ginkel
- De Kern: Lisanne Foppen en Peter Nijenhuis
- Politie: Pauline Wulff en Marjon ten Berge
- Röpcke Zweers Ziekenhuis: Arjan Bisschop
- Voedselbank: Hendrik Jan Pastink
- Zorg om Boer en Tuinder: Christel van Raaij en Hanneke Meester
- Participatieraad: Anneke ten Katen en Anne Marie Snoek
- Medrie: Liedijan Gritter
- Alfa College: Sonja Alfring
- Christengemeente 'de Wegwijzer': Max Batterink en Gert-Joop Dolk
- Beter Wonen Vechtdal: Daniëlle Broeze en Claus Stiekema
- Diaconaal Platform: Gineke Peltjes en Ineke van de Logt
- Vechtdal College: Alike Zuidema en Anneke Eshuis
- LTO: Albert Waterink
- UWV: Benny Dijkhuis en Mark Lanz

Over deze kaart

Deze kaart geeft een overzicht van het werkplan voor suïcidepreventie van de regio IJsselland, gemeente Hardenberg. Het werkplan is gericht op het realiseren van een significante daling van het aantal (pogingen tot) suïcides in de gemeente Hardenberg in 2020. Hiertoe hebben de GGD en de gemeente Hardenberg een Suïcidepreventie Actienetwerk (Supranet Hardenberg) opgericht.

Supranet Hardenberg werkt met een in Duitsland succesvol bewezen aanpak gebaseerd op vier pijlers:

- 1 Publiekscampagne uitrollen;
- 2 Gatekeepers en netwerkpartners trainen en inzetten;
- 3 Risicogroepen en naasten benaderen en helpen;
- 4 Ketenzorg vanuit de huisartsenpraktijk faciliteren.

Per pijler heeft Supranet Hardenberg subdoelen geformuleerd en acties om deze te realiseren. Gedurende de komende twee jaar kan Supranet Hardenberg acties bijstellen en nieuwe acties formuleren. Deze kaart is tot stand gekomen tijdens een eendaagse op donderdag 7 maart 2019. Wij danken alle deelnemers voor hun denkwerk.